

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/213391,Przemyslaw-Benken-Bitwa-pod-Lenino-Falszywy-mit.html>
27.02.2026, 00:52

[Następny](#)

[Powrót](#)

Przemysław Benken: Bitwa pod Lenino. Fałszywy mit

Bitwa pod Lenino, mimo upływu lat i postępu badań naukowych, wciąż budzi w społeczeństwie polskim silne emocje. Wynika to z faktu, iż komuniści starcie to, niezależnie od jego rzeczywistego przebiegu i rezultatów, wykorzystali do kształtowania historycznej narracji na temat ich wkładu w ostateczne zwycięstwo nad nazizmem.

12.10.2026

[LWP Propaganda ZSRS](#)

Lenino służyło m.in. umniejszaniu osiągnięć wojsk Polskich Sił Zbrojnych i przeciwstawianiu im wykreowanego wprawdzie, lecz bezwzględnie, konsekwentnie oraz długotrwale promowanego wizerunku bohaterskich bojów 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki. Bitwa stała się nie tylko mitem założycielskim tzw. Ludowego Wojska Polskiego, lecz także fundamentem propagandowej idei polsko-sowieckiego braterstwa broni w czasie II wojny światowej i w okresie późniejszym oraz jednym z symbolicznych elementów legitymizacji komunistycznych rządów w Polsce.

Dziedzictwo komunistycznej propagandy

Echa prowadzonych przez kilkadziesiąt lat komunistycznych działań propagandowych, szeroko obecnych m.in. w prasie, literaturze, filmie oraz w licznych materiałach do szkoleń politycznych przeznaczonych dla żołnierzy, wciąż rezonują w świadomości społecznej. Jest to niewątpliwie skutek długotrwałego oddziaływania na Polaków także i po 1989 r. w sferze symbolicznej, poczynając od sal tradycji i wystaw muzealnych, poprzez nazwy ulic, na tablicach i pomnikach kończąc.

Oddziaływanie to, mimo oporu środowisk złożonych z ideowych spadkobierców Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego, ostatecznie ograniczono relatywnie niedawno na mocy ustawy z 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki.

Należały w związku z tym przypominać o podstawowym fakcie: 1. DP im. Tadeusza Kościuszki była traktowanym czysto instrumentalnie narzędziem Józefa Stalina, który miał mu posłużyć w procesie sowietyzacji Polski.

Bitwa pod Lenino była elementem dużej operacji zaplanowanej przez Armię Czerwoną na Białorusi (tzw. druga operacja orszańska), która tylko dlatego nie doczekała się szerszego rozgłosu, ponieważ zakończyła się całkowitą klęską, co skazało ją na dołączenie do wcale niekrótkiej listy zapomnianych operacji sowieckich na froncie wschodnim II wojny światowej. Brak sukcesu operacyjnego spowodował, że budowany przez komunistów mit Lenino ostatecznie przybrać musiał wymiar o wiele skromniejszy niż pierwotnie planowano.

Nie doszło do głębokiego przełamania frontu w kierunku Orszy, na jakie liczono i które można by wykorzystać jako symboliczne zwycięstwo „kościuszkowców” na początku ich szlaku bojowego, który z geograficznego punktu widzenia prowadził najkrótszą drogą do wyzwolenia spod

niemieckiej okupacji ziem zamieszkałych przez Polaków. Tymczasem, jak zapisano np. w jednej z propagandowych ulotek:

„[...] mimo niezwykle zaciętego oporu nieprzyjaciela, oddziały polskie złamały niemiecką obronę, sforsowały rzekę Miereję wraz z jej błotnistymi odnogami i odpierając hitlerowskie kontrataki – umocniły się na zdobytych pozycjach”.

W takim ujęciu bitwa miała wyłącznie ograniczone znaczenie taktyczne i pozostawała przez jej hagiografów zawieszona w operacyjnej próżni.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

LWP, Propaganda, ZSRS

Artykuł